

Tema 5: Den selvstændige livsform

En plads i skolen til den selvstændige livsform

Hæfte **T-13**. 60 s.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0012-4

Der er i de seneste år rejst den alvorlige kritik af skoler og uddannelsesinstitutioner, at de ikke forbereder elever, kursister og studerende på at blive selvstændige næringsdrivende, men overvejende forbereder dem til at blive lønmodtagere eller til at gøre lederkarriere.

Temahæftet indeholder en analyse af, hvorledes skolen kan kvalificere eleverne til at få mod på at blive økonomisk selvstændige. Samt en kortfattet gennemgang af teorien om den selvstændige livsform og andre livsformer.

Hæftet er prisbelønnet af Dansk Arbejdsgiverforening.

En læsehest kan skabe en højteknologisk virksomhed

Hæfte **T-1**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0000-0

MetaConsult er selv et eksempel på en iværksættervirksomhed. Firmaet er kommet igennem startfasen og er for tiden under omskabelse fra en konsulentvirksomhed til et multimedieforlag. Et forlag, der med sine produkter støtter udviklingsprocesser i uddannelsessektoren.

Materialet kan bruges på de ældste folkeskoletrin, i ungdoms og voksenundervisning om "iværksættere". Som autentisk case-historie om en post-industriell informationsvirksomhed. Til brug i projektopgaver, temauger mv.

Temapris: kr. 175,-

Introduktion til serie af temahæfter

Velkommen til MetaConsult Forlag.

Vi er et forlag med specialudgivelser af temahæfter, videoforedrag, undervisningsbilag & plakatplancher. Indholdet er centrale emner inden for skoleudvikling og udvikling af pædagogik: lærerteam, lærerpersonlighed, pædagogisk ledelse samt skolen som lærende organisation.

Serien af temahæfter er forfattet af cand.psych. Sten Clod Poulsen, aktiv konsulent og foredragsholder i den danske uddannelsesverden. (Se videre omtale på side 5).

* Målgruppen er udviklingsinteresserede ledere, lærere, undervisere & instruktører samt pædagogiske konsulenter.

* Indholdet af hæfterne er tværsektorielt rettet og dermed anvendeligt bredt ud i uddannelsessystemet. Til interne kurser, studiekredse og som studielitteratur ved voksenundervisning.

* Hensigten er praktisk vejledning og inspiration til dybere indsigt og værdibetonet eftertanke.

* Der skrives til hverdagsorienterede brugere. Brugere, der ønsker at ændre praksis mere end at tale om praksis.

* Hæfterne er derfor tanker og idéer, formuleret i et direkte sprog - ikke akademiske afhandlinger. Traditionel litterær dokumentation er samtidig nedtonet.

Serien omfatter i alt 22 temahæfter. Vi leverer udgivelserne direkte til dig fra forlaget eller via din boghandel.

God læselyst!

Michael Christiansen
Marketingkonsulent
MetaConsult Forlag

Tema 1: Skolen som lærende organisation

Tema 4: Kvalitetsstyring af skolens kursusforbrug

Målstyret skoleudvikling er kompetencebaseret kulturforvandling

Hæfte **T-17**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0028-0

Mange frustrationer i forbindelse med skoleudvikling opstår, fordi man ikke har gennemtænkt, hvilket kulturlag man gerne vil forandre. Og derfor kommer til at bruge uhensigtsmæssige forandringsstrategier. Andre udviklingsproblemer opstår som følge af misforståelser vedrørende brugen af ord som "mål", "værdier" og "målsætning". I teksten fremlægges en klar, praktisk begrebsmodel, der adskiller "her og nu" mål, fra arbejds- mål, udviklingsmål og visionære mål. Derved opnås et fælles klarhed om, hvilken type målsætning man aktuelt arbejder med.

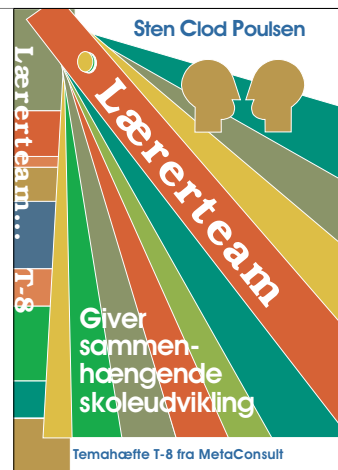
Særligt vigtigt er, at derved udvikles et fælles sprog til diskussion af ideer og arbejdsformer i skoleudviklingen mellem lærere og skoleledere. Øvelserne i hæftet vil yderligere give en støtte til en sådan fælles sprogudvikling, som er afprøvet i praksis.

Den lærende skole giver udviklingsrum til lærerne

Hæfte **T-12**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0018-3

Skoler er oprindeligt konstrueret som samfundsbevarende organisationer. I dag ændrer samfundet sig hastigt, og der stilles også krav til skolen om hurtig omstilling. Det betyder, at skolen må udvikle sig til en lærende organisation. Men skoler er ikke opbygget til at udvikle sig selv! I hæftet diskuteres en række ideer til forandringer, som tilsammen vil give lærerne det nødvendige rum til udvikling. Det udviklingsrum, som i dag i flere sammenhænge kun delvist er tilstede.

Lærerteam giver sammenhængende skoleudvikling

Hæfte **T-8**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0011-6

Skoleudvikling forudsætter, at et stigende antal opgaver løses i lærerteams. Men hvordan klarer den kollegiale gruppe den personlige side af samarbejdet? Temahæftet giver en praktisk-psykologisk forståelse af lærersamarbejds faldgruber. Og beskriver træningsøvelser og diskussionsoplæg, der kan give lærerteamet den nødvendige samarbejdskompetence.

Pædagogisk management giver sammenhængende skoleudvikling

Hæfte **T-3**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0004-3

En skole er en organisation med en dobbelt styringsstruktur: Ledelsen og lærerne. Herved skabes et permanent spændingsfelt, som må gives et konstruktivt indhold af begge parter. Ellers er en sammenhængende udvikling på skolen ikke mulig.

Temahæftet omfatter primært ledelsens arbejde. Et arbejde, der er en helhed bestående af forvaltning og udvikling. Der fremlægges en række forslag til en optimal kompetenceprofil for den pædagogiske skoleleder.

Temapris: kr.545,-

Kvalitetsstyring af skolens kursusforbrug er en ledelsesopgave

Hæfte **T-20**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0033-7.

En stor del af skolers og uddannelsesinstitutioners udviklingsmidler bruges til eksterne og interne kurser for lærerne. Men hvad får skolerne for de mange kursus kroner? Det er en vigtig skoleleder-kvalifikation at bruge pengene bedst muligt. Skolen skal udvikle en målrettet kvalitetssikring af kursusforbruget. Skolelederne får i dette hæfte og i det følgende temahæfte fra MetaConsult et samlet koncept, en køreplan, som sikrer ledelsen et bedre overblik og skolen et bedre udbytte af lærernes kursusdeltagelse og lærerne får vejledning i udvikling af "tilegnelseskvalifikationer" til at få mere ud af kursusdeltagelsen.

Ledelsens kursusstyring medbestemmer skoleudviklingen

Hæfte **T-21**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0035-3

De eksterne kurser har i årtier været udbyders marked. Skolen skal kun bruge eksterne og interne kurser hvis de giver en påviselig forbedring af undervisningens kvalitet og af skolens funktion. Kursuskøberne har haft meget begrænset indflydelse på kursernes bemanding, tilrettelæggelse og indholdsmæssige kvalitet. Skoleledere må kvalificere sig til sammen med lærerne at stille specificerede krav til fagligt og pædagogisk indhold i kurserne. Skolelederne må skabe rum og tid til lærernes interkollegiale formidling af kursusudbyttet. Skolerne kan kvalificere sig selv til at udbyde pædagogiske og didaktiske kurser til andre skoler.

Temapris: kr.225,-

Kvalitetsprojekter i skolen skal kvalitetsvurderes

Hæfte **T-22**. 32 sider.
Vejl. pris 52 kr.
ISBN 87-610-0036-1

Det er værdifuldt, at kvalitet i skolens arbejde er sat på dagsordenen. Men kvalitetsprojekter må også selv kvalitetsvurderes. I dette temahæfte fremlægges en række grundelementer til kvalitetsstyring af kvalitetsprojekter: Rettes kvalitetsprojektet mod de rigtige opgaver? Husker man at kvalitetsstyring koster ressourcer? Er evalueringsmetoderne pålidelige? Hvor er kvalitetsudviklingen i kvalitetsprojektet? Er værdigrundlaget overhovedet afklaret? Indholdet giver lærere, skoleledelse og pædagogiske konsulenter et overskueligt værktøj der kan bruges til at kigge kvalitetsprojekter efter i sømmene.

Tema 3: Lærerens personlighed og lærerlivet

Gennemslagskraft i undervisningen må afbalanceres med social kontaktevne

Hæfte **T-15**. 60 sider. 119 kr.. ISBN 87-610-0016-7

Mange lærere, instruktører og undervisere døjer med ikke at kunne „nå“ ud til elever og kursister. Har vanskeligheder med at få kontakt med tilbageholdende elever. Og har svært ved at klare konfrontationen med urolige og forstyrrende deltagere. De har svært ved at sætte sig igennem uden at blive autoritære og svært ved at opnå respekt.

I temahæftet fremlægges en personlighedspsykologisk forståelse af problematikken og en vejledning til læreren mht. forøgelse af gennemslagskraft og kontaktevne i undervisningen.

Den boglærde lærer har en spændende personlighed

Hæfte **T-6**. 60 sider. 119 kr. ISBN 87-610-0008-6

Det er lærerens personlighed, som er det „kit“, der holder undervisningen sammen. Personligheden er en helhed af socialkarakteren, den individuelle karakter og kroppens karakter.

I temahæftet undersøges især socialkaraktertræk, som er fælles hos bogligt uddannede lærere. Nogle af disse træk hidrører fra den akademiske socialkarakter. Men også undervisningen i sig selv virker formende ind på lærerpersonligheden. Hæftet er skrevet til hele uddannelsessystemet.

Eros er gemt i klasseværelset

Hæfte **T-14**. 52 s. 104 kr. ISBN 87-610-0015-9

Såvel den borgerlige pædagogik, den humanistisk-demokratiske pædagogik og den socialistiske pædagogik er stort set gået uden om det faktum, at forhold vedrørende kønsroller og seksualitet virker kraftigt ind i undervisningen på alle trin.

Såvel i forholdet mellem eleverne som i relationen mellem lærere og elever.

Uden at overdrive betydningen af dette „element“ i undervisningen gives en analyse af, hvordan eros kan spille med i undervisningslokalet. Og nogle forslag til, hvordan et lærerkollegium kan arbejde med tolerancetærskler for udfordringer fra elever, kursister og studerende - samt tolerancetærskler for deres egen praksis.

Skolelæreren hører til den kompetenceproducerende livsform

Hæfte **T-5**. 52 sider. 104 kr. ISBN 87-610-0007-8

Skolelærere hører ikke til lønmodtagerlivsformen, men til den kompetenceproducerende livsform.

De er derved fundamentalt forskellige i deres kultur og interesser i forhold til andre livsformer i samfundet. Det er derfor ikke mærkeligt, at mange elever, forældre og kursister ikke forstår dem, og at de selv ikke forstår disse. Hæftet er skrevet som inspirationskilde til offentlige skoler og uddannelsesinstitutioner.

Skolen er en kompetenceproducerende virksomhed

Hæfte **T-7**. 52 sider. Vejl. pris 98 kr. ISBN 87-610-0019-1

Skolen producerer kompetence i form af faglig basisviden og personlige egenskaber hos eleverne. Kompetence, som det kommende videnssamfund har brug for.

Hæftet er en kritisk afvisning af service-management skoleforståelsen. En skoleforståelse, som nedsætter både elevens og lærerens ansvarlighed over for elevens kompetencedannelse - og som flytter opmærksomheden væk fra de arbejdsvilkår, som er bestemmende for skolens egentlige produktivitet:

Kompetenceudvikling.

Konsulenten er en gæst på skolen

Hæfte **T-11**. 60 sider. Vejl. pris 98 kr. ISBN 87-610-0009-4

En skole er en virksomhed, som producerer kompetence. Men skolens organisationsstruktur og lærernes kompetence er ikke gearret til den interne skoleudvikling. Derfor er behovet for skoleudviklingskonsulenter stigende. Interne og eksterne, offentligt ansatte eller i private konsulentfirmaer. I temahæftet fremlægges erfaringer fra en år-rækkes arbejde som bl.a. skoleudviklingskonsulent. Hensigten er at give udviklingskonsulenten personlig afklaring og perspektiv på konsulentarbejdet og konsulentlivet. Samt at give skolelederen et bedre grundlag for samarbejdet med udviklingskonsulenten.

Sten Clod Poulsen Cand.psych.

Om forfatteren:

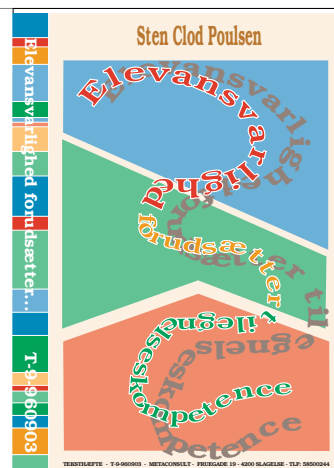
1968 cand. psych. 1968-1990 pædagogisk forsker ved Danmarks pædagogiske Institut, Institut for Pædagogik ved Københavns Universitet og ved Danmarks Lærerhøjskole. Gæstophold ved Institut for organisations- og arbejds sociologi ved Handelshøjskolen i København. Forskning vedrørende læreprocesser og voksenundervisning, lærerpersonlighed mv.

Praktisk konsulentuddannelse inden for gestaltpsykologi og systemisk psykologi 1983-1993. Selvstændig med pædagogisk konsulentfirma fra 1991.

Konsulentarbejdet omfatter bl.a.: Pædagogisk og personlig efteruddannelse/udvikling af lærere, pædagogisk skoleledelse. Psykisk arbejdsklima på uddannelsessteder. Kollegial supervision og lærerteams. Evalueringsprojekter. Træning af pædagogiske konsulenter mv.

Temapris: kr.345,-

Tema 2: Kvalitetsudvikling af undervisningen

Elevansvarlighed forudsætter tilegnelseskompetence

Hæfte **T-9**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0013-2

Et centralt problem i skolen lige nu er elevens ansvarlighed mht. lektielæsning, deltagelse i gruppearbejde og projektarbejde samt konstruktiv medvirken i undervisningen. Peel og AFEL projekterne er udenlandske bud på en løsning. Den danske løsning kan være at komme væk fra en moraliserende holdning og hen til konkret træning af tilegnelseskompetencer hos elever, kursister og studerende. I temahæftet gives en ny analyse af begrebet ansvarlighed og en vejledning til at udvikle elevernes tilegnelseskompetence i undervisningen.

Evaluering i klasseværelset kan være gensidig og selvansvarlig

Hæfte **T-4**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0005-1

Elevens vurdering af lærerens undervisning er kommet for at blive. Det er en revolution i skolens kultur, idet lærerens vurderingsmonopol hermed er brudt. Imidlertid er det afgørende vigtigt for balancen i klasseværelset, at der ikke opstår en ny ensidighed. Derfor må læreren og eleverne såvel tage vurderende stilling til egen indsats som til den anden parts indsats. Først da kan evaluering blive et frugtbart udviklingsredskab.

Kritisk projekttænkning bygger på faglig basisviden

Hæfte **T-16**. 60 s.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0024-8

Projektarbejdets sigte er en drejning af skolen ud mod samfundet og tværfaglig udnyttelse af skolefagernes forskellige brugsværdier. Men i vores iver efter at nå frem til de nye pædagogiske arbejdsformer er betydningen af skolens grundlæggende vidensformidling blevet forsømt. Samtidig med, at skolerne i stigende grad inddrager de nye pædagogiske arbejdsformer, må der derfor arbejdes med selve fundamentet: Den basale faglige viden, som elever og kursister er nødt til at have mellem ørene. Det er en fejltagelse at tro, at de blot skal vide hvor de kan slå det op. Temahæftet indeholder en analyse af hele denne misere og forslag til styrkelse af den faglige vidensformidling.

De pædagogiske praksiskulturer er skolens fundament

Hæfte **T-19**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0032-3.

De vigtigste pædagogiske praksiskulturer i skoler og uddannelsesinstitutioner i dag er: Forelæsningspædagogik, tutorpædagogik, faglig videnscentreret pædagogik, kritisk-indsigtsorienteret dialogpædagogik, problemorienteret projektpædagogik, træningspædagogik, omsorgsbetonet udviklingspædagogik, kreativitetspædagogik. Udviklingsprocesser i skolen kræver grundigt kendskab til de forskellige pædagogiske praksiskulturer hos lærerne. I hæftet gennemgås ovennævnte praksiskulturer. Det påvises, hvornår de er gensidige forudsætninger for hinanden, og hvorledes de skal kombineres for at skabe udvikling i lærer kvalifikationer, en sammenhængende undervisning og effektive kurser.

Selvbærende gruppearbejde frisætter læreren

Hæfte **T-2**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0001-9

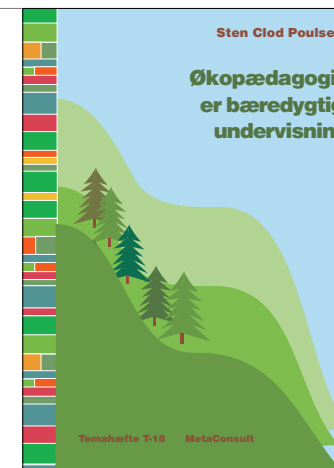
Hvis læreren skal få tid til at imødekomme de mange nye forventninger om undervisningsdifferentiering og individuel evaluering af elevens eller kursistens fremskridt og læreproces - må gruppearbejdet i klassen være selvbærende. Grupper må kunne arbejde uden lærerstøtte, mens læreren taler med enkelte elever og studerende i fred og ro. Hæftet er pædagogisk argumenterende og praktisk vejledende. I fremstillingen lægges vægt på såvel det fagligt-intellektuelle, det pædagogiske og på skabelse af tryk og omsorg i gruppearbejdet. Hæftet er skrevet til hele uddannelsessektoren.

Eksamen kan bruges til udvikling af undervisningen

Hæfte **T-10**. 60 s.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0026-4

Manglende eksamenskompetence hos elever, kursister og studerende er en skjult social sorteringsfaktor i hele uddannelsessystemet. Det er på tide at anlægge et mere konstruktivt syn på eksamen. Eleven har brug for eksamen som dokumentation af kompetenceudviklingen. Det har læreren og skolen også. Eksamen kan blive en direkte anledning til kvalitetsudvikling i undervisningen og forbedring af lærersamarbejdet.

Økopædagogik er bæredygtig undervisning

Hæfte **T-18**. 60 sider.
Vejl. pris 98 kr.
ISBN 87-610-0029-9

Det er vor tids udfordring, at integrere kendte og alternative pædagogiske erfaringer i et nyt, samlet perspektiv: Økopædagogikken, hvor undervisningshold og skoler ansues som økosystemer, hvis trivsel forudsætter bæredygtig vækst, næring, erkendelse af gensidig afhængighed og af et helhedsorienteret menneskesyn. I en bæredygtig undervisning er deltagerne bevidst om deres ansvar for lærerens læring og velbefindende og omvendt. Bæredygtig undervisning er undervisning, hvor lærerne støtter og inspirerer hinanden kollegialt. Skolen set som økosystem er en skole, hvor skolelederen giver lærerne de bedste mulige vækstbetingelser. Og hvor lærerne støtter skolelederens muligheder for at handle konstruktivt på skolen.

Temapris: kr.625,-